

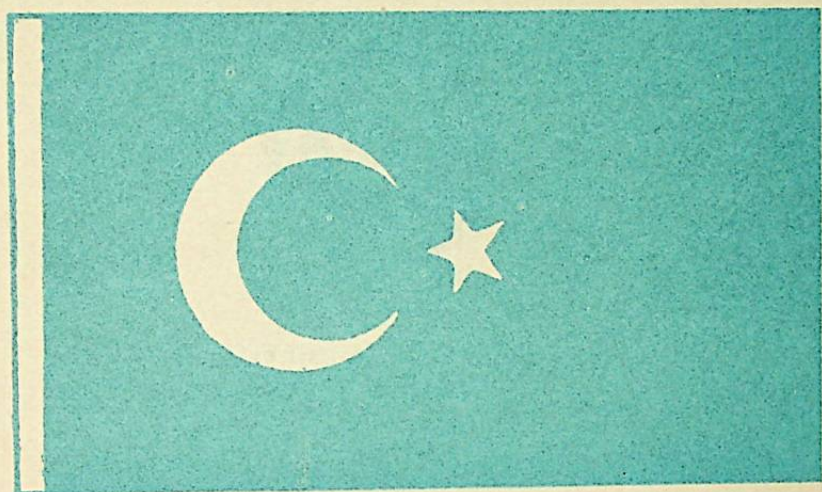
1972
İSTANBUL

DOĞU TÜRKİSTAN
GÖÇMENLER CEMİYETİ
NELER YAPTI?

DOĞU TÜRKİSTAN CUMHURİYETİ
DEVLET ARMASI

DOĞU TÜRKİSTAN GÖÇMENLER CEMİYETİ

DOĞU TÜRKİSTAN GÖÇMENLER CEMİYETİ

DOĞU TÜRKİSTAN CUMHURİYETİ
DEVLET ARMASI

**DOĞU TÜRKİSTAN
GÖÇMENLER CEMİYETİ
NELER YAPTI?**

1972
İSTANBUL

T A K D İ M

Bu broşürde okuyacaklarınız, Doğu Türkistan Göçmenler Cemiyeti'nin elindeki mahdut imkânları ile yapabildikleridir. Yapmayı tasarladıklarımız "Faaliyet Programı" isimli broşürümüzle takdim edilmişti.

Temennimiz odur ki; Kızıl Çin ve Rus emperyalizmi ve zulmü altında inleyen milyonlarca Müslüman-Türk'ün ızdırabı; bütün idarecilerimize, aydınlarımıza, halkımıza ve hür dünya milletlerine birer ibret nümunesi olsun.

Çalışmamızın hedefi; Türk gençliğinin, millî dava olan Türkistan'ımızı tanımamasını, bilmesini, ızdırabını yaşamamasını ve Türkiye'mize hazırlanmak istenen komplolara karşı uyanık olmasını temindir.

Doğu Türkistan Göçmenler Cemiyeti

G İ R İ Ő

Doğu Türkistan'daki Kızıl Çin mezalimine tahammül edemeyerek, çeşitli kafileler halinde hür dünyaya ve oradan da dünya Türklüğünün göz bebeği, esaret altındaki Türklerin yegâne ümit kaynağı Aziz Türkiye'mize göç eden bizler, Mart 1960 tarihinde kurulan "Doğu Türkistan Göçmenler Cemiyeti" nin Dördüncü Kongresinde hazır bulunmakla bizleri şereflendiren Türk umumî ekârının temsilcilerine, değerli Türkiyeli kardeşlerimize ve muhterem üyelerimize elinizdeki çalışma raporumuzu sunuyoruz.

Bu çalışma raporu, başka bir deyimle "hesap verme" dir. Öyle bir hesap verme ki, gözlerimiz olmadan nasıl gördüğümüzün; ayaklarımız olmadan nasıl yürüdüğümüzün izahını gösteren bir tablo bu âdetâ... Öyle ki, imkân diye bir şeyden bahsetmek âdetâ imkânsız, oysa başarılması gereken vazife büyük! Her şeyden önce unutulmuş bir yurt var: DOĞU TÜRKİSTAN'ımız; bizim yurdumuz. Kızıl Çin terörünün kana buladığı, bahtsız Anayurdumuz. Yok edilme tehlikesi ile karşı karşıya bırakılan 10 milyondan fazla kardeşimiz, akrabalarımız, hemşehrilerimiz var. Tarihimiz, coğrafyamız, iktisadî, içtimâî değerlerimiz var. Bütün bunlar ırkdaşlarımız, dindaşlarımız ve hür dünyaca unutulmuş veya düşmanlarımız tarafından kasden unutturulmuş... Öyleyse ilk faaliyet olarak Anayurdumuzu ve yurttaşlarımızı bütün cepheleriyle Türkiyeli kardeşlerimize ve bütün dünyaya tanıtmamız lâzımdı.

Bunun için maddî imkân isterdi. *Para*, eleman, neşriyat isterdi.

Halbuki yurdundan binlerce kilometre uzakta kalmış, anavatan hasreti içinde kıvranan, cebinde parası, sırtında elbisesi, elinde elemanı, neşriyat vesair tanıtmâ imkânı olmayan bizler... Bu şartlar içerisinde, düşman çizmesi altındaki Anayurdumuzun ve kardeşlerimizin tarihini, kültürünü, içinde bulunduğu feci ahvali hangi imkânla duyurabilecektik?

Bundan vazgeçemedik. Bu, Doğu Türkistan dâvâsına, orada zulüm ve işkencelerle inim inim iniletilen soydaşlarımıza ihanet olmaz mıydı? O topraklar için kan dökmüş, can vermiş aziz şehitlerimize Huzur-u İllâhîde ne cevap verirdik? Yetişen yeni nesillerimize "vazifesini yapmayan atalar" olarak nasıl örnek olabilirdik? Göz göre göre yok edilen 10 milyon Türk'ün, göz göre göre sömürülen 1.830.000 kilometrekarelik Türk yurdunun, dünyanın eşini henüz görmediği bir vahşet ve dehşetle ne

hale getirildiğini bilmeyenlere anlatmak millî ve dinî olduğu kadar, insanlık vazifemiz değil miydi?..

Meselemiz çok zordu. Dâvâmız çok büyüktü. Vazifemiz, "güç" sözünün ifade ettiği manadan çok daha güçlü... Buna mukabil "imkân" denilen şeyden mahrum idik...

Ancak, azmimiz vardı. Atalarımız, dâvâsına yol bulmak için ERGENEKON'da karşısına dikilip yol vermeyen DEMİR DAĞ'ı eritmiş, Ergenekon Çukurundan çıkmış, Dünya'ya hükmetmişti... Biz o neslin çocuklarıydık. Elbette "Demir dağları eriten azim" bizlerde de olmalıydı. Gönülümüzde İslâm'ın nûru, şuurumuzda "Demir Dağı eriten" çelik irade ve azim olduğu halde dâvâmıza yol bulmaya çalıştık. İmkânsızlıklar bizi yıldırmadı. Azimle, hırsla, inatla, yürüdük. Ve Allah'ın izniyle bazı faaliyetler yapabildik.

Hep birlikte neler yapabildiğimizi inceleyelim:

F A A L İ Y E T L E R İ M İ Z

Cemiyetimizin yapmış olduğu faaliyetleri üç büyük gruba ayırmak mümkündür.

- 1 — Kültür ve Tanıtma Faaliyetleri,
- 2 — Dost Kazanma Faaliyetleri,
- 3 — Sosyal Hizmetler.

1 — KÜLTÜR VE TANITMA FAALİYETLERİ

Kültür ve Tanıtma Faaliyetleri, çalışmalarımızın ağırlık merkezini teşkil etmektedir. Çünkü; Doğu Türkistan dâvâsının benimsenmesi ve desteklenmesi, ancak Doğu Türkistan ve Doğu Türkistan Türklerinin her yönüyle bilinmesine bağlıdır. Anayurdumuzun tarihî, içtimaî, iktisadî ve siyasî bakımlardan bilinmesi ise, araştırma isteyen çok nazik bir mes'eledir. Zira Türkiyeli kardeşlerimiz ve hür dünyanın mes'elemizle ilgilenmek isteyen elemanları için, Doğu Türkistan, sır vermeyen bir "kapalı kutu" dan başka bir şey değildir. Kızıl Çin, Çin ırkçılığı ile bağdaştırılmış komünist prensiplerle ata yâdigârı aziz yurdumuzda oynadığı hunharca oyunları, insanlığın dikkatinden itina ile gizlemekte, dünya milletlerinin bura hakkında doğrudan doğruya bilgi temin etmelerini engellemektedir. O kadar ki, tarih ve coğrafya kitaplarından, haritalardan "Doğu Türkistan" adını sildirip "Sinkiang" (Yeni Sömürge) adını verdiği gibi, birçok şehirlerimizin, dağlarımızın isimlerini değiştirerek Çince isimler vermiştir. Böylece Kızıl Çin, "Doğu Türkistan" diye bilinen, coğrafi yer adları ile, tarihî medeniyeti ve millî kültürüyle Çin'den ve Çinliler-

den apayrı, yüzde yüz Türk ve Müslüman ahaliyle meskûn bir Türk Yurdu'nu, çağımız insanının dikkatinden uzak tutmayı başarmıştır.

İşte bizler böyle bir diyardan hür dünyaya nasılsa gelebilmiş, sığınabilmişizdir. Türk ve gayrı Türk, Müslüman ve gayrı Müslüman, komünist ve antikomünist bütün ilgili ilim ve fikir adamlarına "Asya'nın mihveri" sır vermeyen Doğu Türkistan'ımız hakkında kaynak bilgiler, güvenilir haberler vermek zorundaydık. Başka bir ifadeyle, unutulmuş veya unutturulmuş Doğu Türkistan'ımızı Türkiyeli soydaşlarımıza, İslâm âlemine ve insanlığa hatırlatmak ve tanıtmak mes'uliyetlerimizin en başında geliyordu. Bunun için ilim ve fikir adamlarının, devlet ve hükümet yetkililerinin, yazarların ve neşir organlarının dikkatini Anayurdumuza çekmek gerekiyordu.

Umumî hedefleri bunlar olan Kültür ve Tanıtma Faaliyetlerimizi muhtevalarına göre teker teker sunuyoruz.

A — ARAŞTIRMA VE YAYIN :

Araştırma ve yayın faaliyetleri oldukça dikkat ve itina isteyen bir iştir. Tarafımızdan, Türkistan ve Türkistan Türkleri hakkında ortaya konacak her şey, mes'eleyi ilmî bakımdan tetkik edecekler için, mehz teşkil edeceğinden, yanlış ve uydurma bilgiler değil, doğru ve gerçekleri ifade eden dökümanlar olması gerekmektedir. Bu esasa müstenit bir araştırma ise mütehasıs hey'etlerin işiydi. Halbuki Cemiyetimiz böyle elemanlardan mahrumdu.

a — *Bibliyoğrafya Hazırladık*

Bu durumda yapılacak şey, her milletten dünyaca tanınmış Orta Asya, Türkistan, Rusya ve Çin mütehasısalarının, Türkistan ve Türkistan Türkleri hakkında neşredilmiş eserlerini bir liste halinde toplamak ve araştırmacıların dikkatine sunmaktır.

Neticede, çeşitli dillerde neşredilmiş bulunan 208 eseri gösteren bir bibliyoğrafya hazırladı, teksirle çoğalttık. Bir kısmını Türkistan ve esir Türklerin hâvâlarıyla ilgilenen, ilim ve fikir adamlarına, yazarlara, Türkistan hakkında tez çalışması yapan üniversite öğrencilerine takdim ettik.

Bahis konusu bibliyoğrafyadan az bir kısmı elimizde bulunmaktadır.

b — *Tercümeler:*

İmkânlarımız ve Türkiye dışında (bilhassa Avrupa, Amerika, Pa-kistan, Hindistan ve Suudi Arabistan'da) bulunan hemşehrilerimizin ve Türkistan dostlarının himmet ve gayretleriyle hür dünya basınında ve Azatlık Radyo'sunda Türkistan ve Türkistan üzerindeki Çin-Rus oyunları hakkında önemli saydığımız İngilizce, Almanca, Arapça, Çince ve çeşit-

li Türk lehçeleriyle yayınlanan makale, yorum ve haberleri tercüme ettik. Bunlardan bir kısmının "Bizim Anadolu" gazetesi başta olmak üzere çeşitli gazetelerde neşirini temin ettik.

Şu kadarını belirtelim ki, dış basını lâıyıkı veçhile takip ve gerekli görülen yazıların tercümesi mes'elesi elemanlara ve maddî imkânlarla bağı olduğından, tercüme faaliyetlerimiz kat'iyen yeterli değıildir. Ne yapalım ki, eldeki imkânlarımızın mahsulleri ile iktifa etmek zorunda kalmaktayız.

Aşağıda, Cemiyetimizin tercümanı İrfan Kocabaş tarafından tercüme edilerek bir kısmı neşredilmiş bulunan yazıların listesini sunuyoruz.

Doğı Türkistan Halkı Çin'den Bağımsızlık İstediğini Açıkladı.

(12.6.1967 tarihli Sabah'ta yayınlandı)

Kızıkların Mihrak Noktası Singiang —Doğı Türkistan—.

(29.4.1967 Sabah'ta yayınlandı)

İslâm Aleminin Unuttuğı İnsanlık Faciası.

(12.8.1969 tarihli B. Anadolu'da yayınlandı)

Türkistan, Moskova ve Pekin Arasında Çekişme Köprüsüdür.

(21.9.1967 tarihli Sabah'ta yayınlandı)

Kızıl Muhafızlar İslâmı Yok Etmek İstiyorlar.

(29.11.1967 tarihli Sabah'ta yayınlandı)

Gönüllüler Kazakistan Hududunda.

(11.6.1967 tarihli Sabah'ta yayınlandı)

Hürriyetin Savunucusu İsa Yusuf Alptekin.

(3.3.1970 tarihli Birleşik Amerika Meclis zaptı)

Türkistan Müslümanlarının İmhası.

(14.3.1970 tarihli The Muslim World)

Ruslar Mao'yu Katliam Yapmakla Suçladılar.

(20.4.1969 tarihli Sunday Express gazetesi)

Doğıdaki Rus Üssü. (2.9.1970 tarihli Herald Tribune gazetesi)

*İsa Yusuf Alptekin'in ABD Başkanı Nixon'a, John Murphy Aracı-
lığı ile Gönderdiğı Mesaj.*

*Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu Muhabere Başkanı
Ceccatto'nun Birleşmiş Milletler Yasası ile İlgili Teşrii.*

(6.2.1970)

Üstad Sait Şâmil ile Mülakat.

(M. Esad Şihap)

- Doğu Türkistan Çin ve Rus Anlaşmazlığı.*
(Sovyetler Birliğini Öğrenme Enstitüsü Mecelle Sayı: 17'den)
- Doğu Türkistan'da Uranyum Kavgası.* (Indian Express gazetesi)
- Asya-Afkira Kongresi'nde Türkistan Mes'elesi Görüşülecek.*
(En-Nedve'den)
- Doğu Türkistan Çin'den Bağımsızlık İsteddiğini Açıkladı.*
(16.5.1967 tarihli En-Nedve)
- Doğu Türkistan Üniversite ve Kolejlerindeki Azınlıkların Genç Öğretmenleri.* (Urumçi-Teleks 50806)
- Kızillar Çarpışmasının Mihrak Noktası Doğu Türkistan.*
(Indian Express gazetesi)
- Doğu Türkistan'da Yaşlılar ve Sakatlar İçin Ev.* (Teleks 051216)
- Çin'deki Müslümanların Mücadelesi.* (En-Nedve gazetesi)
- Türkistanlılar Komünist Zulmünden Ülkelerinin Kurtarılması mes'elesinin Kral Faysal tarafından benimseneceğini ümit ediyorlar.*
(En Nedve gazetesi)
- Doğu Türkistan, Çin Şovenizminin Kurbanı.* (India Link mecmuası)
- Türkistanlıların İslâm Hizmetleri.* (El-Va'yü mecmuası)
- Türkistanlılar Hür Dünyadan Yardım Bekliyor.*
- Türklük ve Turan Hakkında Çağrı.* (Japon Prof. Djuichira İMAOKA)
- Sovyet Türkistan'ı ve Doğu İslâm Ülkeleri İle İlişkileri.*
(SBÖE Mecelle Sayı: 19)
- Güneydoğu Asya'da Sovyet-Çin Anlaşmazlığı.*
(SBÖE Mecelle Sayı: 19)
- İli ve Dolaylarının Etnoğrafisi ve Toprağın İşlenişindeki Değişiklikler.*
(Hawai Üniversitesi prof. den H. J. Wiens)
- Modern Dünyada Doğu Türkistan.* (London Jurnal gazetesi)
- Türkistanlı Lider Endonezya'yı Ziyaret Ediyor.*
- Doğu Türkistan Nereden Başlar?* (The Times dergisi)
- Türkistanlı Lider Bağımsızlık Kampanyasına Girişiyor.*
(Daily News)
- Kızıl Çin, Müslümanları Öldürmekle Suçlanıyor.*
(9.6.1970 Japon Times gazetesi)

c — *Melik Faysal'ın Hitabesi:*

1966 senesinde Devlet Başkanımızın davetlisi olarak Türkiye'yi ziyaret eden Suudî Arabistan Kralı Majeste Melik Faysal Hazretlerinin

teşrifinde, Suudî Arabistan'da barındırdığı Türkistanlı kardeşlerimize gösterdiği alâka ve yardıma karşılık, nâciz teşekkürlerimizi ve Melik Hazretlerinin Mekke'de toplanan Dünya İslâm Birliği Kongresinde yaptığı açış konuşmasını içine alan bir broşür yayınladık. Mezkûr broşür, Cemiyetimiz tarafından Türk Parlâmentosu âzâlarına ve hemşehrilerimize dağıtılmıştır.

ç — *Haberler Bülteni:*

"Doğu Türkistan Göçmenler Cemiyeti Haberler Bülteni" adı altında bir bülten çıkarmaya başlamıştık. Dünya basın ve yayınından faydalanarak hazırlanan ve ayda bir çıkan bu bülten, Doğu Türkistan'da olup biten hadiseleri, Türkiye'deki Türkistanlı hemşehrilerimizin sosyal ve kültürel faaliyetlerini, Türkiyeli kardeşlerimize ve hür dünyaya duyurmak gayesini gütmekteydi. Fakat imkânlarımızın yetersizliği sebebiyle ancak üç sayı çıkarabildik.

d — *"Kızıl Çin Müstemlekesi Doğu Türkistan" Kitabı:*

Doğu Türkistan'ın kısaca tarihçesini, coğrafi durumunu, tarih boyunca uğradığı düşman istilâlarını, burada cereyan eden kanlı olayları ve son durumunu anlatan ve "Amaç Karahoca" tarafından kaleme alınan "Kızıl Çin Müstemlekesi Doğu Türkistan" adlı bir kitapçık hazırlanıp bastırılmıştır. Bugün adı geçen eserin mevcudu kalmamıştır.

e — *Sarı Tehlike:*

Doğu Türkistan'ımızın başlangıcından bugüne kadar tarihini, fiziki ve beşerî coğrafyasını, bilhassa son 200 yıllık siyasî mücadelelerini, Çin ve Rus emperyalizminin Doğu Türkistan üzerinde oynadığı oyunların gerçek mâhiyetlerini safha safha tetkik ve tahlil eden İsa Alptekin'in hazırladığı yazı serisi tamamen dökümanter bilgiye ve müşahadeye inhisar etmektedir. Birçok kaynak eserlerden de istifade etmek suretiyle hazırlanan bu seri Doğu Türkistan'ın iktisadî coğrafyasını, jeopolitik ehemmiyetini ve Çin-Rus mezalimini bütün çıplaklığı ile ortaya koyması bakımından da önemlidir. Aynı zamanda 1760'dan 1949 Kızıl Çin istilâsına kadar yürütülen Doğu Türkistan İstiklâl mücadelelerini de içine alan "Sarı Tehlike: Kızıl Çin Emperyalizmi Karşısında Doğu Türkistan" isimli tefrika, 2 Nisan 1969 tarihinden itibaren beş aya yakın süreyle "Bizim Anadolu" gazetesinde resimli olarak tefrika edilmiştir.

Mezkûr tefrika ileride yeniden gözden geçirilmek suretiyle kitap halinde neşredilecektir.

g — *"Türkistan Şehitleri" Kitabı:*

"Türkistan" diye bir Türk yurdu bulunduğunu, bu yurdun Türklerin anayurdu olduğunu, 6 milyon kilometrekarelik bu geniş ülkede en az

Türkiye nüfusu kadar Müslüman Türk'ün yaşadığını ve buraların Çin ve Rus esareti altında maddeten ve mânen inim inim inletildiğini, sömürüldüğünü duyan Türkiye'li kardeşlerimizin ve hür dünyada Türkistan mes'alesi ile ilgilenenlerin en çok merak ettikleri konu, sordukları soru şudur: "Çin ve Rus emperyalizmine karşı Türkistanlı yurttaşlarımız niçin baş kaldırmıyor?" Yahut: "Türkistan Türkleri istiklâl için mücadele etmiyorlar mı?"

Türkistan'ımızdaki mücadele hareketlerini yakından takip edenlerce böyle bir soru elbette gülünçtür. Ama, bu türlü soruların ardında bir gerçek gizlidir. Bu gerçek çok önemli olduğu kadar, çok acıdır da... Aynı zamanda, yine bu gerçek, Türkistanlı Göçmen kardeşlerimizi, Türkiyeli ırkdaşlarımızı Türkistan ve Türkistan Türklüğünün geniş ve derin bir şekilde tetkikine gayret göstermeye davet etmektedir. Bu herşeyden önce bizler için bir Türklük borcudur.

İşte, Cemiyetimiz elindeki pek mahdut imkânları kullanarak, bu konuda ilk adımı atmaya kendisine vazife bilmiştir. Muhterem Başkanımız İsa Alptekin Bey'in gayret ve tetkikleriyle büyük Türk Mücâhidi Osman Batur'un Kızıl Çin emperyalistleri tarafından şehit edilisinin 18. yıldönümü münasebetiyle "Türkistan Şehitleri" isimli bir kitap hazırlanmış ve cemiyetimizce bastırılmıştır.

Adı geçen kitapta, Doğu Türkistan'da, Kızıl Çin istilâsından evvel ve sonra, Çin ve Rus istilâ ve mezalimine karşı; Batı Türkistan'da Rus istilâ ve mezalimine karşı millî istiklâl için baş kaldıran ve bu yolda can veren lider, şair, yazar ve halk kahramanlarımızdan bazılarının resimleri ile hal tercümelerini yazdık. Gerek Doğu Türkistan'da, gerek Batı Türkistan'da yürütülen zulüm işkence, katliam hakkında umumî malûmat verdik. Türkistan Türklerinin ata yadigârı güzel Türkistan'ı dışarıdan hiç bir yardım ve himaye görmeden, tarihin kaydettiği en korkunç ve vahşî müstevlilere karşı nasıl koruduğunu ana hatlarıyla anlattık.

h — Çalışma Programı:

Gerek Türkistanlı hemşehrilerimiz ve gerekse esir Türkler mes'eleleriyle meşgul olan, Cemiyetimizin faaliyetleri ve mensupları için maddî ve manevî her türlü yardım ve alâkalarını esirgemeyen Türkiyeli kardeşlerimize, Cemiyet olarak neler yapmayı düşündüğümüzü anlatmak gerekiyordu. Bunun birçok bakımlardan önemi vardı. Şöyle ki:

Evvelâ, Doğu Türkistan Göçmenler Cemiyeti'ni kurmakla bir gayeyi tahakkuk ettirmek istiyorduk: Doğu Türkistan'ı tarihî, siyasî, iktisadî ve içtimaî bakımdan tanıtmak, neden ve nasıl göç ettiğimizi anlatmak, uzun ve meşakkatli göçlerden sonra Türkiye ve diğer hür dünya ülkelerindeki kardeşlerimizin ihtiyaçlarını tesbit etmek ve bunların hal edilmesi için çalışmak... Bütün bunların tahakkuku programlı, planlı bir

çalışma sonucu olabilir. Böylelikle temin edilen her türlü yardımların plan ve program dahilinde niçin, nereye, nasıl ve ne suretle yapıldığı bilinir. Keza yardım edenler ihtiyaçlarımızı ve yardımlarının nerelere sarf edileceğini bilerek huzur-u kalb ile yardım ederler.

Sonra, bunun diğer bir önemi de, yaptıklarımızın yanında maddî mahrumiyetler sebebiyle yapamadığımız çalışmalar hakkında da alâkadar olanlara bilgi vermek suretiyle, nazar-ı dikkatlerini celbetmek ve o hususlara müteallik yardım ve müzaheretle bulunmalarını sağlamaktır.

Bu maksatla "Doğu Türkistan Göçmenler Cemiyeti Çalışma Programı" adıyla bir broşür neşrettik. Birinci hamur kâğıda temiz bir baskıyla 2500 adet bastırdık. Doğu Türkistan'ı ve Doğu Türkistan'da cereyan eden millî mücadele hareketlerini, Kızıl Çin ve Rus emperyalizminin anayurdumuz üzerindeki emellerini, adı geçen broşürde "Doğu Türkistan" başlığı altında kısaca ifade ettik. Bu takdim ile beraber, broşürün baş tarafına Güzel Türkistan'ımızın Ay-yıldızlı "Gökbayrak"ını, sonuna da Türkistan'ın bir haritasını ekledik.

ı — "Ali Şir Nevâî" Kitabı:

25 Mart 1961 tarihinde tertiplenen ve raporumuzun B maddesi ç bendinde zikredilen Ali Şir Nevâî toplantısında yapılan konuşmalar bir kitap halinde bastırılmış ve lüzumlu yerlere dağıtılmıştır. (Ali Şir Nevâî-Hayatı ve Eserleri İstanbul, 1962, 64 sayfa).

xi — "Türkistan'ın Kurtuluşu Hakkında Endonezya Liderlerinin Görüşleri" Kitabı:

Endonezyalı dindaşlarımız 1957 senesinde "Türkistan'ı Kurtarma" adı ile Cakarta şehrinde bir cemiyet kurmuşlardır. Endonezyalı Türkistan dost ve hâmelerini, Türkistan'ın kurtuluşu dâvâsında birleştiren bu cemiyet, bundan bir süre önce "*Liberate Türkistan view of Indonesien-Leders*". (Türkistan'ın Kurtuluşu Hakkında Endonezya Liderleri'nin Görüşleri) adı altında küçük bir broşür neşretmiştir. Endonezyalı vefakâr dindaşlarımızın bütün İslâm âlemine ve insanlığa örnek olacak vasıftaki bu asîl faaliyetlerini Türkiyeli soy ve din kardeşlerimize "Esir Milletler Haftası" münasebetiyle duyurmayı uygun gördük. İngilizce olarak neşredilmiş bulunan broşürü başına bir takdim yazısı eklemek suretiyle Türkçe'ye tercüme ettirip aynen neşrettik. 2000 nüsha bastırılan mezkûr broşürün neşir masraflarını bazı hamiyetperver Türkiyeli kardeşlerimiz kendiliklerinden karşıladılar. Adı geçen broşür Cumhurbaşkanımız Sayın Cevdet Sunay başta olmak üzere hükümet erkânına, bazı Üniversite öğretim üyelerine, basın mensuplarına, Genelkurmay Başkanlığı ile Kuvvet Komutanlarına, milliyetçi gençlere ve sair lüzumlu görülen yerlere dağıtıldı.

j — Haritalar:

Bütün bunların yanısıra Doğu Türkistan'a ait çeşitli yerli ve yabancı kaynaklarda neşredilen iktisadî ve askerî haritaları bir bir topladık. Bunları tetkik ederek uygun olanlarının türkçeye çevrilip arşivde saklanmasını ve lâzım gelen neşriyatta yayınlanmasını temin ettik.

Bu konuda hedefimiz Türkistan'ı siyasî, beşerî, iktisadî ve askerî durumuyla tam ve doğru olarak belirtecek mükemmel bir "BÜYÜK TÜRKİSTAN" haritası hazırlamaktır.

k — Kütüphane:

Araştırma ve yayın için vazgeçilmesi mümkün olmayan şartlardan birisi de kaynak teşkil eden eserlerin derlenmesi suretiyle bir kütüphane teşkil etmektir.

Türkistan'la ilgili eserlerin sayıca çok az olması bir yana, bunları bile temin etmek çok güç ve hattâ imkânsızdır. Pek çoğu yabancı dillerde olan bu eserlerden istifade etmemiz de müşküldür. Bu yüzden arzu ettiğimiz şekilde bir kütüphane tesisine muvaffak olamadık. Ancak türkçe eserlerden bir kısmını temin edebildik.

l — Arşiv Çalışmaları:

Bunlardan başka Türkiye ve dünya basınında yayınlanan Türkistan ve Türkistan üzerinde Çin ve Rus faaliyetleri hakkındaki haber, yorum ve makaleleri; keza Doğu Türkistan Göçmenler Cemiyetinin faaliyetleri hakkındaki haber yorum ve makaleleri imkânlarımız nispetinde derledik. Böylelikle Doğu Türkistanımızda Kızıl Çin Emperyalizmi altındaki son gelişmeleri tetkik ve tahlile müsait gazete arşivlerini faydalanmaya hazır hale getirdik.

İleride imkânlar elverdiği takdirde neşretmek üzere, Türk basınında Milliyetçi ve Türkistan dostu yazarlarımız tarafından muhtelif gazete ve mecmualarda yayınlanmış olup, Doğu Türkistan'la veya Cemiyetimizin faaliyetleri ile ilgili çeşitli konulardaki makalelerden bir kısmını seçerek tasnif ettik. Kitap halinde basıma hazır bulunan bu makalelerin en kısa zamanda neşredilmesi Türkistan dâvâsına en büyük hizmetlerden biri olacaktır.

m — Türkistan Büyüklerinin Resimleri:

Elimizden gelen her türlü gayreti sarfederek tarih boyunca Türkistan'a hizmet etmiş millî mücahitlerimizin resimlerini toplayıp çoğalttık ve Cemiyetimizin bulunduğu binanın cephesindeki camekânda ve cemiyet odasındaki camekânda sergiledik.

B — ANMA GÜNLERİ VE KONFERANSLAR

Doğu Türkistan dâvâsının bilinmesi, Doğu Türkistanımızın tarihî, siyasi, iktisadî ve içtimaî bakımlardan tanıtılması cemiyetimizin başlıca vazifelerinden sayılmak icabeder. Keza, geçmişte medeniyetler beşiği olan ve bu suretle insanlığa ışık tutan, İslâm âleminin ve Türk milletinin şanlı tarihinde mümtaz bir mevkiî olan Doğu Türkistan'ımızda yetişmiş Türk büyüklerini, son devirlerde kızılıyla sarısıyla emperyalist Çinlilere ve Ruslara karşı kahramanca millî mücadelemizi fikren ve fiilen yürüten Doğu Türkistanlı liderlerimizi anmak da millî ve insanî bir vazifemizdir.

Cemiyetimiz, pek kıt imkânlarına rağmen, kurulduğundan bu yana bu çalışmaları da yürütebilmek gayesiyle aşağıda sıralayacağımız anma günlerini ve konferansları başarıyla tertiplemiştir:

a — *Yusuf Has Hacib'i Anma Günü:*

Türkistan'ın Balasagun adıyla bilinen tarihî şehrinde doğmuş ve yetişmiş, bilâhare Karahanlı Devleti hükümdarı Kara Buğra Han'ın "Has Hacib" i (Baş vezir) olarak büyük hizmetler yapmış olan, meydana getirdiği "KUTADGU BİLİĞ" isimli manzum eseriyle bütün dünyanın haklı takdirini kazanan ve Türk kültürünün temel eserlerinden birini yazmış bulunan devlet adamı, şair ve mütefekkir Yusuf Has Hacib'i anmak maksadıyla 30 Aralık 1960 tarihinde bir konferans düzenlenmiştir. Adı geçen konferansı İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İçtimaiyat Kürsüsü öğretim üyelerinden Ord. Prof. Z. F. Fındıkoğlu, Cemiyetimizin ricası üzerine, Çemberlitaş'ta Muallimler Birliği salonunda "Türk Tarihinde Doğu Türkistan ve Kutadgu Bilig" başlığı altında vermiştir.

b — *Mustafa Çokay ve Arkadaşlarını Anma Günü:*

27 Aralık 1960 günü Beyazıt, Abdullah Lokantasında, Türkistan'ın yetiştirdiği mümtaz simalardan büyük mücahit Mustafa Çokay'ın ebediyete intikalinin 19 uncu yıldönümü münasebetiyle bir anma günü düzenledik. Anma gününde merhum Mustafa Çokay'ın yakın arkadaşları ve bu zat hakkında değerli tetkikleri bulunan zevat hazır bulunarak onun milliyetçiliğini, mücadele hayatını ve hizmetlerini dile getirdiler. Böylelikle, Türkistanımızın yetiştirdiği bu büyük insan bir kere daha zihinlere işlendi ve Türk Gençliği'nin kalbine nakşedildi.

c — *"Kaşgarlı Mahmud ve Divân-ı Lûgat-it Türk" (Konferans):*

28 Ocak 1961 günü, Türk ilim tarihinin en mümtaz simalarından, Doğu Türkistanımızın yetiştirdiği "Kaşgarlı Mahmud ve Divan-ı Lûgat-it Türk" konusunda Çemberlitaş, Muallimler Birliği Salonunda İstanbul Er-

kek Lisesinin değerli öğretmenlerinden Said Gökçe tarafından bir konferans verildi.

ç — *Ali Şir Nevâî'yi Anma Günü:*

25 Mart 1961 günü İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Salonunda, Türk ilim tarihinde "Muhâkemet-ül Lûgatteyn" (İki Lûgatın Mukayesesi) isimli eseri ile büyük ehemmiyeti haiz olan Ali Şir Nevâî'nin doğumunun 520 nci, ölümünün 460 ıncı yıldönümü münasebetiyle bir anma töreni yapılmıştır. Anma gününde, İstanbul Üniversitesinin değerli profesörlerinden Ord. Prof. Z. F. Fındıkoğlu, Prof. Dr. İbrahim Kafesoğlu, Prof. Dr. Faruk K. Timurtaş, Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan tarafından Ali Şir Nevâî muhtelif cepheleriyle, 1500'den fazla üniversiteli gence anlatılmıştır.

Ali Şir Nevaî'nin muhtelif şiirlerinin okunduğu bu konferansta, Cemiyetimizin folklor ekibi, Türkistan Millî Oyunları ile toplantıya ayrı bir renk katmıştır. Millî oyunlar yanında, yine folklor ekibimiz tarafından Türkistan türküleri de söylenmiş ve dinleyenlerin coşkun tezahüratları ve gözyaşları arasında konferans son bulmuştur.

Konferansı müteakip, konuşmacıların konferansları derlenerek, Cemiyetimizin neşriyatları arasında yayınlanmış, bir kısmı Millî Eğitim Bakanlığı'nca satın alınarak muhtelif kütüphane ve okullara gönderilmiştir.

d — *Türkistan Şehitleri İçin Mevlid:*

Doğu Türkistan'ın Altay ve Barköl mıntıklarında 1940 tan itibaren Çinli emperyalistlere karşı çete harbi açan ve onlara aman vermeyen, fakat 28 Nisan 1951 tarihinde Kızıl Çinli müstevililerce hunharca şehit edilen büyük halk kahramanı Osman Batur'un şehadetinin 10 uncu yıldönümü münasebetiyle, aziz şehidimiz Osman Batur, Cumhurbaşkanımız Hoca Niyaz Hacı, Başvekilimiz Sabit Damolla, Eyalet hükümeti Reisimiz Mes'ut Baykuz'u, Altay Valisi Şerif Han Töre ve diğer aziz şehitlerimizin ruh-u şerifleri için 28 Nisan 1961 günü Yeni Cami'de Kur'an-ı Kerim ve Mevlid-i Şerif okutulmuştur.

e — *Kaşgarlı Mahmud'u Anma Günü:*

Türkoloji'nin ölmez abidesi ve eşsiz Türk Kamusu "Divan-ı Lûgat-it Türk" ün yazılışının 892 nci yılı münasebetiyle, M.T.T.B. salonunda 30 Nisan 1965 günü saat 14.00 de, bu ölmez eserin yazarı, Türkoloji'nin ilk kurucusu, büyük bilgin Kaşgarlı Mahmud anılmıştır. Kalabalık bir dinleyici huzurunda İstanbul Üniversitesinin değerli öğretim üyelerinden Ord. Prof. Z. F. Fındıkoğlu, Kaşgarlı Mahmud'un Türk Sosyoloji tarihindeki yerini, Ord. Prof. Dr. (Merhum) Z. Velidî Toğan, Kaşgarlı Mahmud'un Türk Kültür Tarihini öğrenme işlemindeki ehemmiyetini, Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu, Kaşgarlıya göre Türk'ler ve Türk Kültürünü, Prof. Dr. İ Ka-

fesoğlu, Kaşgarlı Mahmut zamanındaki Türk Muhitini ve Dr. Mehmet Eröz de Anadolu Yörükleriyle Kaşgarlı Mahmut konularını ele alarak ilmî bir şekilde işlediler.

f — *Mehmet Emin Buğra İçin Mevlid:*

14 Haziran 1965 tarihinde Hak'kın rahmetine kavuşan Doğu Türkistan'ın Millî Mucahit ve siyasî liderlerinden Mehmet Emin Buğra Bey'in ölümünün 40 ıncı gününe rastlayan 25 Temmuz 1965 Pazar günü öğle namazına müteakip Fatih Camiinde Hafız Kâni Karaca, Hafız Emin Işık, Duahan Adem Erim tarafından Kur'an-ı Kerim ve Mevlid-i Şerif okunmuştur.

g — *Mehmet Emin Buğra'yı Anma Günü:*

Keza, Mehmet Emin Buğra Beg-in vefatının birinci yıldönümünde 11 Haziran 1966 günü M.T.T.B. salonunda bir anma günü tertiplenerek İsa Alptekin, Ord. Prof. Z. F. Fındıkoğlu, Avukat Müstecip Ülküsal ve (Merhum) Avukat İlhan Musabay tarafından Mehmet Emin Buğra'nın hayatı ve mücadelesi anlatılmıştır.

ğ — *Türkistan Sanatı Hakkında Konferans:*

Bu konferanslar ve anma günleri serisine ilâve olarak 23 Mart 1966 günü M.T.T.B. salonunda aydın bir kitle huzurunda mevzu'unun müte-hassısı olan Emel Esin Hanımefendi tarafından "Türkistan'da On Birinci Yüzyıla Ait Türk-İslâm Abideleri" mevzuunda bir konferans verildi. Bu konferansta Emel Esin Hanımefendi Türkistan'a yaptığı seyahat esnasında elde ettiği resim ve dökümanları da projeksiyon vasıtasıyla seyircilere göstermiş, vesikalarla izah etmiş, kısaca oldukça alâka çekici bir konferans vermiştir. Meskûr konferans bilhassa üniversiteli gençlerimiz için çok faydalı olmuştur.

h — *Kaşgarlı Mahmud'u Anma Günü:*

Türkistanımızın yetiştirdiği büyük sima, Türk âleminin en büyük alimlerinden Kaşgarlı Mahmut adına, İstanbul'da M.T.T.B. salonunda 30 Nisan 1966 tarihinde halk ve gençliğe hitaben "Kaşgarlı Mahmut Günü" tertip edilerek Z. F. Fındıkoğlu, (merhum) Ord. Prof. Z. V. Togan, Prof. Ahmet Caferoğlu, Prof. İbrahim Kafesoğlu, ve Dr. Mehmet Eröz tarafından Kaşgarlı Mahmut ve büyük eseri "Divan-ı Lûgat-it Türk" e dair çeşitli bilgiler verilmiştir.

ı — *Osman Batur'u Anma Günü:*

Doğu Türkistan'da Komünistlere karşı 10 yıl müddetle silâhlı mücadele eden Altayların Kartalı Osman Batur'un şehadetinin 15 inci yıl-

dönümü münasebetiyle 14 Mayıs 1966 Cumartesi günü M.T.T.B. salonunda bir anma günü tertip edilerek (Merhum) Kadircan Kafli, Avukat Müstecip Ülküsal, Dr. A. Oktay, Avukat İsmet Tümtürk, Ergun Göze, Nurhocay Bahadır ve İsa Yusuf Alptekin Beyler tarafından günün önemi ve Doğu Türkistan hakkında konuşmalar yapılmıştır.

Ayrıca Cemiyetimiz folklor ekibi tarafından gösteriler yapılmış, ha-mâsî şiirleri okunmuştur.

i — *Mehmet Emin Buğra'yı Anma Günü:*

11 Haziran 1966 günü, Türkistan'da çeşitli vazifelerde bulunan ve Türkistan'ın istiklâli için dahilde ve hariçte yılmadan mücadele eden yaazr, şair, tarihçi ve ilim adamı Mehmet Emin Buğra Bey'in vefatının yıldönümü münasebetiyle M.T.T.B. salonunda bir anma günü yapılmıştır. Ord. Prof. Z. F. Fındıkoğlu, Avukat Müstecip Ülküsal, Avukat İlhan Musabay (merhum) ve İsa Alptekin tarafından şahsiyeti ve sarf ettiği gayretlere bağlı olarak Türkistan'ın kurtuluşu için yürütülen mücadeleler anlatıldı.

j — *Türkistan Şehitlerini Anma Günü:*

Büyük mücahit Osman Batur'un Kızıl Çin'li müstevliler tarafından şehit edilmesinin 18 inci yıldönümü münasebetiyle 25 Nisan 1968 günü M.T.T.B. salonunda "Türkistan Şehitlerini Anma Günü" tertip edilmiştir. Çok kalabalık bir dinleyici kitlesinin hazır bulunduğu toplantıda Prof. Şahabettin Tekindağ, Ahmet Kabaklı, Av. İsmet Tümtürk, Ergun Göze, Müstecip Ülküsal, Yakup İlbek, Muhabay Engin ve İsa Alptekin Beyler Osman Batur, Cumhurbaşkanımız Hoca Niyaz Hacı, Başvekilimiz Sabit Damolla, Eyalet Hükümeti Reisimiz Mes'ut Baykuzu, Altay Valisi Şerif Han Töre, Maksud Muhiti ve diğer şehitlerimiz ve büyüklerimizin mücadelelerini ve Türkistan'ın bugünkü acıklı durumunu dile getirmişlerdir. Ayrıca, bu anma günü münasebetiyle "Türkistan Şehitleri" adlı bir kitapçık da meydana getirilmiştir.

k — *Doğu Türkistan'ın İstiklâl Günü:*

9 Kasım 1933 günü... Bu tarih "Doğu Türkistan Cumhuriyeti" adıyla Anayurdumuzun istiklâlini ilân ettiği tarihtir; Ay-yıldızlı "Gökbayrak" ın Türkistanımızın kurtuluşunu dünyaya ilân ettiği ve Ay-yıldızlı "Albayrak" a selâm mesajı yolladığı tarihtir. İşte, Hoca Niyaz Hacı liderliğinde, Doğu Türkistan'ın Çin esaretinden kurtarılarak istiklâlinin ilân edilmesinin 35 inci yıldönümü münasebetiyle 9 Kasım 1968 tarihinde M.T.T.B. salonunda bir toplantı düzenledik. Toplantıda İsa Yusuf Alptekin, Avukat Sait Bilgiç, Avukat İsmet Tümtürk, Muharrir ve Avukat Ergun Göze, Dr. Necmettin Hacıeminoğlu, Avukat Müstecip Ülküsal birer konuşma

yaptılar. Ayrıca Doğu Türkistan Cumhuriyeti'nin tarihçesini anlatan bir broşür bastırıldı ve dağıtıldı.

1 — Yusuf Has Hacıp Günü:

Türkistanımızın Balasagun şehrinde yetişmiş olan ve ilk Müslüman Türk Devletlerinden Karahanlılar Devleti zamanında yaşamış Yusuf Has Hacıp, Türk âleminin en büyük mütefekkir, edip ve devlet adamlarındandır. Onun "Kutadgu Bilig" (Hakimiyet Bilgisi) adlı büyük ve manzum eserinin yazılışının 900 üncü yılı Türkiye'de ve dünyada ilk defa Cemiyetimiz tarafından ele alınmış ve bu münasebetle 29 Mart 1969 tarihinde M.T.T.B. salonunda ilmî seviyesi oldukça yüksek bir "Yusuf Has Hacıp Günü" tertiplenmiştir. Bahis konusu toplantıda Cemiyet Başkanımız İsa Alptekin'in açış konuşmasını müteakip,

1 — Prof. Dr. A. Caferoğlu "Yusuf Has Hacıp'in Dilciliği"

2 — Prof. Dr. F. K. Timurtaş "Kutadgu Bilig'in Edebî Değeri"

3 — Ord. Prof. Z. F. Fındıkoğlu "Kutadgu Bilig'in Sosyolojik Cephesi"

4 — Prof. Yılmaz Altuğ "Modern Hukuk ve Kutadgu Bilig"

5 — Prof. Dr. İbrahim Kafesoğlu "Kutadgu Bilig'in Tarihimizdeki Yeri ve Türk Devleti Anlayışına Getirdikleri" mevzularında bilgiler vermişlerdir.

Bu konferanstan sonra Kutadgu Bilig'in şimdiye kadar bilindiği gibi "Saadet veren bilgi" demek olmayıp "Hâkimiyet Bilgisi" olduğu kabul edilmiş, eserin devlet idare etme bilgisi veren manzum ve yüzde yüz millî bir eser olduğu, yabancı kültür tesirlerinden tamamen denecek kadar azâde bulunduğu ifade edilmiştir.

m — Doğu Türkistan Hakkında Konferanslar:

Cemiyetimizin Başkanı İsa Yusuf Alptekin tarafından muhtelif tarihlerde Doğu Türkistan'ı anlatan konferanslar verilmiştir. Bunların tarihleri, yerleri ve mevzuları aşağıdadır:

1 — 14.3.1966'da, İstanbul'da M.T.T.B. salonunda, Rasim Cinis'li tarafından düzenlenen ve İstanbul'daki bütün Milliyetçi teşekküllerin katıldığı basın toplantısında bir konuşma yapmıştır.

2 — 20.3.1966 tarihinde İstanbul'da Taksim Meydanında yapılan "Komünizmi Tel'in" mitinginde yüz bin kişiye hitaben bir konuşma yapmış ve bu konuşma dinleyenler üzerinde büyük akisler uyandırmıştır.

3 — 27.3.1966 tarihinde Erzurum'da toplanan "Komünizmi Tel'in" mitinginde yine aynı şekilde bir konferans vermiştir.

4 — 30.3.1966 tarihinde Erzurum Atatürk Üniversitesinde öğrencilere hitaben bir konferans vermiştir.

5 — 1.4.1966 tarihinde Erzurum Üniversitesi Talebe Kantininde öğrencilerin tertiplediği sohbet toplantısında bir konuşma yapmıştır.

6 — 2.4.1966 tarihinde Türkiye Komünizmle Mücadele Derneği Erzurum Şubesinin davetlisi olarak halka hitaben bir konferans vermiştir.

7 — 3.4.1966 tarihinde Kayseri Milliyetçi Öğretmenler Birliğinin davetlisi olarak halka hitaben bir konferans vermiştir.

8 — 16.5.1966 tarihinde Konya'da Türkiye Komünizmle Mücadele Derneğinin davetlisi olarak halka hitaben bir konferans vermiştir.

9 — 20.6.1966 tarihinden 22.6.1966 tarihine kadar, Türkiye Demir Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğünün daveti üzerine Karabük Demir Çelik Fabrikalarında her gün iki defa olmak üzere üç gün üst üste işçilere hitaben konferanslar vermiştir.

10 — 21.6.1966 tarihinde Karabük'te Milliyetçiler Derneğinin tertiplediği bir toplantıda halka hitaben bir konferans vermiştir.

11 — 24.7.1966 tarihinde Türkiye Komünizmle Mücadele Derneğinin davetlisi olarak Adapazarı'nda bir konferans vermiştir.

12 — 25.7.1966 tarihinden 5.8.1966 tarihine kadar Kırıkkale'deki on silâh fabrikasında binlerce işçiye hitaben her gün birer konferans vermiştir.

13 — 31.7.1966 tarihinde Kırıkkale'de halka hitaben bir konferans vermiştir.

14 — 4.12.1966 tarihinde Ankara Türk Ocağında bir konferans vermiştir.

15 — 9.12.1966 tarihinde Ankara'da Milliyetçi Gençler Birliğinin davetlisi olarak halka hitaben bir konferans vermiştir.

16 — 11.3.1967 tarihinde Bursa'da Milliyetçiler Derneğinin davetlisi olarak halka hitaben bir konferans vermiştir.

17 — 31.10.1967 tarihinde İstanbul Kadıköy'de Eğitim Enstitüsü öğrencilerine hitaben bir konferans vermiştir.

18 — 30.1.1971 tarihinde Samsun'da düzenlenen biri açık, biri kapalı toplantıda halka hitap etmiştir.

19 — 27.2.1971 tarihinde Ankara'nın Çubuk ilçesinde halka hitaben bir konferans vermiştir.

Bu konferansların her birisi dinleyiciyi çok etkilemiş ve komünizmin topyekûn lânetlenmesine vesile olmuştur. Bilhassa Fabrikalarda çalışan işçilerimiz üzerinde çok müsbet neticeler vermiştir.

Gerek İsa Yusuf Alptekin'in, gerekse Doğu Türkistan Göçmenler Cemiyetinin Türkiye'deki faaliyetleri millî şuurun uyanmasına, komünizmin gerçek çehresiyle bilinmesine ve Türkistan'daki esir soydaşlarımızın dert ve dâvâlarının Türkiyeli kardeşlerimizin şahsında dünya efkâr-ı umumiyesine duyurulmasına vesile olmuştur.

Ayrıca İsa Yusuf Alptekin Türkistan'ın Kızıl Çin istilâsına maruz kalışının 18 inci yılı münasebetiyle 13.10.1967 tarihinde İstanbul'daki Basın Mensuplarına bir ziyafet vermiş, hazır bulunanlara Türkistan'daki Kızıl Çin ve Rus mezalimi hakkında geniş bilgiler vererek bu dâvâ üzerine ehemmiyetle eğilmelerine zemin hazırlamıştır.

Ayrıca 14.10.1967 tarihinde M.T.T.B. salonunda bir basın toplantısı yapmış, Doğu Türkistan'daki *Kızıl Çin* mezalimi hakkında geniş bilgiler vermiş ve bir bildiri dağıtmıştır. Bu konuya basın da geniş yer vermiştir.

9.12.1969 — 28.6.1970 tarihleri arasında yaptığı dünya seyahati hakkında 11.1.1971 tarihinde basın mensuplarının, 13.1.1971 tarihinde fıkra yazarları ve gençlik teşekkülleri temsilcilerinin iştirakiyle iki basın toplantısı yapmıştır. Bu toplantılar da geniş ilgi görmüştür.

Doğu Türkistan'ın Kızıl Çin istilâsına maruz kalışının 22 nci yılı münasebetiyle İsa Alptekin, 25.9.1971 Beyazıt Ömür Dügün Salonunda çaylı bir toplantı tertipleyerek Kızıl Çin'in Doğu Türkistan'daki mezalimi hakkında bilgi vermiştir. Bu toplantıya değerli ilim adamları, Milliyetçi muharrirler, Milliyetçi teşekküllerin başkanları başta olmak üzere yüzlerce davetli katılmıştır.

İsa Alptekin'in faaliyetleri geçmiş yıllara nazaran daha hızlı bir tempo ile devam etmektedir.

C — FOLKLOR ÇALIŞMALARI :

Cemiyetimiz, Türkistan'ı bütün yönleriyle tanıtmak hususunda araştırma ve yayın, konferans ve anma günü gibi faaliyetlerin yanısıra, folkler meyanında da oldukça ehemmiyetli gayretler sarfetmiştir. Bir milletin folklorü onun bütün hususiyetlerini taşır ve seyredenlere intikal ettirir, tanıtır. Bu bakımdan Türkistan Folklor ekibi de çeşitli toplantı ve gösterilerde, Türkistan ve Türkistan Türklerinin hususiyetlerini seyircilere aksettirerek, bir eğlence havasında müşahhas bilgiler vermek bakımın-

dan önemli bir rol oynamıştır. Bugünün insanları için ilmi ve ağır bir eseri okumak cazip değildir. Çünkü bu zor ve yorucu bir iştir. Fakat eğlence, oyun gibi dinlendirici ve kitlelere hitabeden gösterilerle bir fikir veya bir davayı anlatmak, muhataplara tesir etmek bakımından tercihe şayandır.

Bu görüşle hareket ederek yaptığımız folklor çalışmaları bizi, haklı çıkarmıştır. Cildler dolusu kitap yazsak, broşür ve risaleler hazırlasak, folklorla sağladığımız neticeyi elde edemez, Türkistan'ı bu derece tanıtamazdık.

Başarımızın en önemli sebeplerinden biri de folklorumuzun apayrı hususiyette oluşudur. Madem ki folklor, o ülkenin hususiyetini aksettiren bir unsurdur, Türkistan folkloru da Türkistan'ın hususiyetlerini aksettirir. Onun için folklorumuzu tanıtmak ve geliştirmek için oldukça titizlikle ve itina ile hareket ettik.

Türkistan folkloru, rengârenk kostümleri, gönül okşayan ahengi, içli sazları ve duygulu nağmeleriyle sair ülkeler folklorundan ayrı özellikler gösterir. Enstrümanları da ayrı bir çeşit teşkil eder. Başlıca çalgı aletleri kopuz, kaval, ney, dutar (iki telli), tambur rebap, gacek, setar (üç telli) çeng dap ve dombura'dır.

Oyuncuları kız ve erkeklerden meydana gelir. Bazan kız, bazan erkek tek başına oynar. Bazı oyunlarda da kız-erkek karışık ve karşılıklı oynarlar. Oyunların konusu aşk, ızdırap, hasret, vatan ve istiklâl sevgisi olmak üzere çeşitlidir.

Oyunların genel karakterleri ahenkli ve canlı olması, her oyunun muayyen bir mana ifade etmesidir. Oyunların ekserisi türkülerle birlikte oynanır.

Folklorumuz hakkındaki bu kısa izahattan sonra, bu konuda yaptığımız çalışmalara bir göz atalım:

Önce, 50 kişilik bir kadro teşkil ettik. Aylar süren çalışmalardan sonra Türkistan oyun ve şarkılarını öğrettik. Her çeşit orijinal saz ve millî kıyafetler yaptırıldı. Bahis konusu folklor elbiseleri arasında Türkistan'dan gelenleri de bulunuyordu ve bunları hemşehrilerimizden teker teker toplayarak satın almıştık. Her oyunun kendine mahsus bir elbisesi mevcuttu. Sonraları bu ekip elemanlarını geçim zorluğu, evlenme, iş ve benzeri zarurî sebepler yüzünden ayrılmaları ile folklorumuz sönükleşti. Bir müddet sonra eskiden kalanların da iştirakiyle yeni bir ekip daha yetiştirildi. Noksan saz ve elbiseler yaptırılarak tamamlandı. Yeni oyunlar öğretildi. Fakat, folklor ekibi elemanlarımızın sürekli çalışma imkân-

larından mahrum bulunuşları, çeşitli iktisadî, içtimaî sebepler yüzünden her sene emre amade bir "Türkistan Folklor Ekibi" bulundurmamız mümkün olamamaktadır.

Bununla beraber, zaman zaman dağılan, yeniden takviye edilen, tekrar dağılmak tehlikeleri geçiren folklor ekiplerimiz bugüne kadar aşağıda sıraladığımız faaliyetlerle Türkistan Folklorunu Türkiye sahinde on binlerce ırkdaşımıza tanıtmayı başarmıştır. Şöyle ki:

a — 16 Mayıs 1961 tarihinde Beyoğlu "*Yeni Tiyatro*" da "Türkistan Folklor Ekibimiz" müstakil olarak bir "Türkistan Folklor Gecesi" tertipledi.

b — 15 Temmuz 1961 tarihinde *Şan Sineması*'nda, yine müstakil olarak "Türkistan Büyük Folklor Gecesi" tertip etmiştir.

c — 26-27 Nisan 1963 tarihlerinde Türk Göçmen ve Mülteci Dernekleri Federasyonu "T.G.M.D.F." ile beraber *Ankara'da "Büyük Sinema"* ve "Türk Ocağı" salonlarında tertiplenen "Dış Türk Millî Oyunlar Gösterisi" ne,

ç — 1963 senesi Mayıs'ında İstanbul'da "*Şale Festivali*" ne,

d — 29 Nisan 1964 senesinde T.G.M.D.F. tarafından düzenlenen "*Saray Sineması*" ndaki "Dış Türk Millî Oyunlar Festivali" ne,

e — 23 Nisan 1965 tarihinde İstanbul'da "Genç Devrimciler Derneği" tarafından düzenlenen "*Altaylardan Tuna'ya Gecesi*" ne,

f — 7 Haziran 1965 tarihinde "Tekirdağ Turizm Derneği" tarafından mahallinde tertiplenen "*Tekirdağ Kiraz Festivali*" ne,

g — 11 Ağustos 1965 günü Taksim'de, *Belediye Gazinosu*'nda "Finlandiyalı Türkler Şerefine" yapılan gösteriye,

ğ — 4 Aralık 1965 günü M.T.T.B. tarafından düzenlenen Spor ve Sergi Sarayı'ndaki "*Bozkurt Gecesi*" ne,

h — 23 Nisan 1966 tarihinde Genç Devrimciler Derneği tarafından r ve Sergi Sarayı'nda düzenlenen "*Altaylardan Tuna'ya Gecesi*" ne,

ı — 4 Eylül 1966 tarihinde T.G.M.D.F. tarafından *Açık Hava Tisu*'nda düzenlenen "Göçmen Türkler Folklor Gecesi" ne,

— 27 Ocak 1967 tarihinde M.T.T.B. tarafından Spor ve Sergi nda tertiplenen "*Bozkurt Gecesi*" ne,

4 Mayıs 1968 tarihinde Cemiyetimiz tarafından *Beyazıt, Nis* hu'nda tertiplenen "Türkistan Folklor Gecesi" ile 27 Mayıs

1968 tarihinde Zeytinburnu *Göçmen Misafirhanesinde* tekrarlanan gösterilere,

k — 20 Temmuz 1968 tarihinde Kayseri'deki Türkistanlılarla beraber, Kayseri *Sümer Salonu*'nda tertiplenen "Türkistan Folklor Gecesi" ne,

l — 22 Temmuz 1968 tarihinde Folklor Ekimimiz müstakil olarak gündüz Kayseri *Hava İkmal Merkezi* erlerine, aynı günün gecesi de su-
baylar için tertiplenen gösterilere,

m — 23 Temmuz 1968 gecesi Kayseri'de halk için tertiplenen geceye müstakil olarak ve 24 Temmuzda da *Askeri Karargâhta* ordu mensuplarına müstakil olarak,

n — 1959 Haziranında Spor ve Sergi Sarayı'nda T.G.M.D.F. tarafından tertiplenen "*Tuna'dan Altaylara Büyük Folklor Şöleni*" ne,

o — 19 Mart 1969 tarihinde Spor ve Sergi Sarayı'nda Milliyetçi Gençler tarafından tertiplenen "Bozkurt Gecesi" ne,

ö — 14 Mayıs 1970 tarihinde Spor ve Sergi Sarayı'nda İstanbul Ülkü Ocakları Birliği tarafından tertiplenen "*Ergenekon Gecesi*" ne,

p — 12 Ocak 1971 tarihinde Spor ve Sergi Sarayı'nda İstanbul Ülkü Ocakları Birliği tarafından tertiplenen "Dokuzyüzüncü Yıldönümü Münasebetiyle *Malazgirt Gecesi*" ne iştirak edilmiştir.

Bütün bu gösterilerde sazından kıyafetlerine kadar herşeyi orijinal olan folklor ekibimiz büyük başarılar elde etmiş, halkın takdirlerine mazhar olmuş, yapılan gösterilerde "Bağımsız Türkistan", "Vietnam değil Türkistan" gibi sloganlarla Türkistan davasına kitlelerin dikkati celbedilmiştir.

Folklor ekibimizin başarısı, yalnızca gösterilerin yapıldığı mahallerde ve seyredenler nezdinde değil, değerli basınımızca da iltifat ve sitayişlerle söz konusu edilmiş, makaleler, röportajlar yazılmıştır. Bugün Türkistan Folklor Ekibi, dağılmış durumda bulunmakla beraber, yurdun her tarafından samimî davetler almakta, cemiyetimize yapılan müracaatlar bir hayli artmaktadır.

2 — DOST KAZANMA FAALİYETLERİ :

Türkistan'da "para bulmaktansa dost bul" diye bir atasözü vardı. Fakat bizim Hür Dünyaya olan hicretimize kadar gerek Türkiyemizdeki, gerekse hariçteki Doğu Türkistanlılar, Türkistan dâvâsı lehine dost temin edememiş idi. Bundan dolayı bizim gerek Türkiyemizde, gerek hariçte

hayırhah ve dost bulmaya ihtiyacımız vardı. Bizim gibi komşudan, din-
daştan, dosttan yana talihi olmayan sahipsiz, imkânlardan mahrum,
bedbaht, bahtsız bir Türk zümresinin dâvâsını desteksiz ve yardımsız yü-
rütme mümkün değildi. Neticede göz yaşımız, ihlâsımız vefa ve sadaka-
tımızı silâh yapmak suretiyle harekete geçerek, hükümet ricallerinden,
milletvekilllerimizden, ilim adamlarımızdan, millî matbuat mensuplarımız-
dan, millî teşekküllerimizin idareci ve mensuplarından, iş adamlarından
Türkistan Muhacirleri ve Türkistan râvâsı hesabına yüzlerce dost ka-
zanmaya muvaffak olduk.

Dostlarımıza karşı her fırsattan istifade ederek vefa, sadakat, şükran
ve nimetlerimizi ifade etmek suretiyle bize olan sevgi ve alâkalarını de-
vamlı olarak takviye etmeye gayret ettik.

Neticede bu hâmlerimizin yardımları sayesinde, Komünist mezali-
minden kaçarak hür dünyaya iltica eden yüzlerce yurtsuz, sahipsiz, sefil
ve perişan mültecilerimizi Türkiyemize getirmek suretiyle şanlı bir vatan,
ev-ocak, iş-güç sahibi yapmak imkânını elde ettik?

İlim adamlarımız sayesinde Türkistan, Türklük, Müslümanlık ve in-
sanlık için çok büyük hizmetleri dokunan Türkistan büyüklerini anmak
ve tanıtmak imkânını elde ettik.

Millî muharrirlerimizin yazdıkları kıymetli makaleler sayesinde de,
yegâne ümit ve teselli kaynağımız olan Türkiyeli kardeşlerimize, Tür-
kistan dâvâsını benimsetmeye muvaffak olduk.

Hayırsever iş adamlarımızdan yüzlerce fakir muhacir ve talebeleri-
mize yardımlar temin ettik. Bunları raporumuzun müteakip kısımlarında
teferruatıyla zikrettik (bkz. Sosyal Hizmetler Bölümü).

Bu vesileyle, kendilerine sonsuz teşekkürler borçlu olduğumuz mat-
buatımız ve muharrirlerimizin yazdıkları makaleleri bir liste halinde ve-
riyoruz:

TARİH	YAZARI	NEŞ. YER	MAKALENİN LİSTESİ
23/3/1952	Zeki Bagatur	—	Türkistan Faciası
21/7/1959	" "	Akşam	Hür Dünyanın İlgisizliği D. Türkistan'ı Nihayet Çin- lilere Esir Etti.
27/7/1959	Hasan Ali Yücel	Cumhuriyet	Bir Hazin Macera.
19/10/1959	M. F. Bellisar	Hürriyet	Türkistan'ın Kaderi.
30/12/1960	Kadircan Kafli	Tercüman	Doğu Türkistanlılar.

TARİH	YAZARI	NEŞ. YER	MAKALENİN LİSTESİ
18/2/1961	Kâmil Turan	S. Havadis	Güzel Türkistan
18/5/1961	Gökhan Evliyaoğlu	Y. İstanbul	Bir Asya Gecesi.
18/7/1961	Orhan Karaveli	Vatan	Esir Türkleri Hatırlatmak- tan Korkmayalım.
19/7/1961	Celaledin Çetin	Tercüman	Esir Türkistanlılar ve Biz.
27/7/1961	Naim Tirali	Vatan	Doğu Türkistan Folklor Gösterisi.
4/8/1961	Aysel Akan	Akşam	Büyük Türkistan Davası İlg- gi bekliyor.
21/11/1961	Orhan Karaveli	Vatan	Türkistan, Türkiye ve Atom Külleri.
23/11/1961	Kâmil Turan	S. Havadis	Sarı Irkın İstilâsı.
24/11/1961	" "	S. Havadis	Doğu Ve Batı Türkistan.
14/1/1962	Ahmet Kabaklı	Tercüman	Doğu Türkistanlılar ve Mi- safirleri.
20/1/1962	Yücel Hacaloğlu	Y. İstanbul	Türkistan ve Geleceği
15/6/1962	Orhan Karaveli	Vatan	Doğu Emperyalizmi Üs- tüne.
25/9/1962	Çev. İ. Kocabaş	Sabah	Türkistan, Moskova ve Pe- kin arasında Çekişme Köp- rüsüdür.
16/1/1963	—	Y. İstiklâl	Kızılların Vahşeti.
5/1/1965	Ahmet Kabaklı	Tercüman	Somali Kongresi
25/7/1965	Gülçin Çandarlıoğlu	Y. İstanbul	M. E. Buğra.
4/8/1965	Tekin Erer	S. Havadis	Esir Türkler Haftası.
12/8/1965	Ahmet Kabaklı	Tercüman	Esir Türkler
17/8/1965	Tekin Erer	S. Havadis	Müslümanlara Düşmanlık.
19/10/1965	Burhan Felek	Cumhuriyet	Türkistan'dan Yarlar Gelir.
14/10/1965	Ergün Göze	Sabah	Hoşgeldiniz.
" "	" A. Sami Bolak	"	Tebessüme Susayan Ülke "İki tefrika"
14/11/1965	Mahmut Sabah	S. Havadis	Komünist Zülmünden Hür- riyet Ülkesine "dört tef."
21/2/1966	Mahmut Sabah	Y. İstanbul	Kızıl Çin ve İç Türkistan.
22/2/1966	Ergün Göze	Sabah	Amerika'nın Sarsak Dış Politikası

TARİH	YAZARI	NEŞ. YER	MAKALENİN LİSTESİ
5/3/1966	Ahmet Kabaklı	Tercüman	Doğu Türkistan.
6/3/1966	" "	"	Dış Türkler ve Baykal
19/5/1966	Kâmil Turan	Sabah	Kaşgar İsyanı.
20/5/1966	Ergün Göze	"	İsmil'den.
25/5/1966	E. Işınsu Okçu	"	Hariciyemiz Namına Utanıyoruz.
24/5/1966	Ergün Göze	"	Bir Devlet Adamı.
10/8/1966	Çev. Ali Engin	Yol Dergisi	Çin ile Rusya Arasında Türkistan.
16/8/1966	Ahmet Kabaklı	Tercüman	Faysal ve Türkistanlılar.
24/12/1966	" "	"	Bay Kosigin'e.
5/1/1967	O. Y. Serdengeçti	Y. İstanbul	Doğu Türkistan'da Rus İstila ve Terörü.
27/2/1967	Ahmet Kabaklı	Tercüman	Kafatascı Times.
2/3/1967	O. Y. Serdengeçti	Y. İstanbul	Esir Türklerle Dair.
29/3/1967	Tekin Erer	S. Havadis	Gözleri Yaşartan Tebrik.
2/4/1967	Hikmet Bil	Y. Gazete	Somaliye Gösterilen Kadarı Yeter.
6/4/1967	Ahmet Kabaklı	Tercüman	Kim Suçlu?
10/4/1967	Tekin Erer	S. Havadis	Türkistan'da Neler Oluyor.
11/6/1967	Çev. İ. Kocabaş	Sabah	Gönüllüler Kazakistan Hududunda.
12/6/1967	Çev. İ. Kocabaş	Sabah	Doğu Türkistan Halkı Çinden Bağımsızlık İstedğini Açıkladı.
21/7/1967	O. Y. Serdengeçti	Y. İstanbul	Türklerin Hali.
22/9/1967	Ahmet Kabaklı	Tercüman	Rus-Çin ve Türkler.
12/9/1967	Ahmet Kabaklı	Tercüman	Semerkant ve Buharalar.
10/10/1967	Tekin Erer	S. Havadis	Alptekin'in Feryadı.
13/10/1967	Cevdet Perin	Haber	D. Türkistan Faciasının Yıl Dönümü.
14/10/1967	Tekin Erer	S. Havadis	Kızıl Elma'daki Türkler.
15/10/1967	Refik Şefki	Bugün	Doğu Türkistan.
18/10/1967	Ahmet Kabaklı	Tercüman	Dinleseydiler.
28/10/1967	F. K. Timurtaş	S. Havadis	Büyük Türkistan.
6/11/1967	Tekin Erer	S. Havadis	Büyük Türkistan.

TARİH	YAZARI	NEŞ. YER	MAKALENİN LİSTESİ
8/11/1967	???	Y. İstanbul	Türkistan Göçmenlerine Sahip Çıkınız.
29/11/1967	Çev. İ. Kocabaş	Sabah	Kızıl Muhafızlar İslâmı Yok Etmek İstiyor.
14/12/1967	F. K. Timurtaş	Sabah	Türk Ülkeleri ve Kızıl Emperyalizm.
29/4/1967	Çev. İ. Kocabaş	Sabah	Kızıllar İhtilâfının Mihrak Noktası.
16/10/1967	Hikmet Bil	Y. Gazete	Türk Katliamı.
16/10/1967	Adviye Fenik	S. Havadis	Vietnam'dan Önce Türkistan.
22/1/1968	Naile Binark	Son Baskı	Türkistan Hakkında.
5/3/1968	Çev. İ. Kocabaş	Sabah	Kızılların Türkistan'daki Heyezanları.
9/6/1968	"	Sabah	İslâm Aleminin Unuttuğu İnsanlık Faciası.
13/10/1968	O. Seyfi Orhon	S. Havadis	Bu Ses Bizimdir.
14/10/1968	M. Cilasun	S. Havadis	Esaret Yıldönümü.
15/10/1968	Tekin Erer	S. Havadis	Okullarda Türkistan.
16/10/1968	M. Ayaşlı	Sabah	Doğu Türkistan '4 makale'
17/10/1968	Ahmet Kabaklı	Tercüman	Doğu Türkistan.
4/11/1968	M. Ayaşlı	Sabah	Doğu Türkistan 'Sinkiang'
4/1/1969	Hikmet Bil	Y. Gazete	Kelin Merhemi Olsa.
8/3/1969	Hikmet Bil	Y. Gazete	Kabak Türklerin Başına Patlıyor.
????	Hikmet Bil	Y. Gazete	Rusya ile K. Çin Savaşmaz.
10/3/1969	Refik Özdek	Bugün	Kimin Malını Kime.
10/3/1969	Ahmet Kabaklı	Tercüman	Çin-Rus Kavgası.
18/3/1969	Time		Sovyetler Birliği ve Kızıl Çin'deki Türkler.
7/3/1969	Refik Şevki	Bugün	Rus-Çin Çekişmesi.
29/3/1969	Ahmet Kabaklı	Tercüman	Yusuf Has Hacib ve Kutadgu Bilig.
2/4/1969	Amaç Karahoca	B. Anadolu	Kızıl Çin Emperyalizmi.

TARİH	YAZARI	NEŞ. YER	MAKALENİN LİSTESİ
4/4/1969	Erol Kılıç	B. Anadolu	Çin-Rus Çatışması ve Türkistan.
14/4/1969	N. Öztürkmen	Devlet	Niçin Türkistan Değil de Vietnam.
25/4/1969	Başyazı	B. Anadolu	Türkistan.
29/4/1969	Başyazı	B. Anadolu	Türkistan Şehitleri.
16/5/1969	Refik Özdek	Bugün	Türkistan Şehitleri.
12/5/1969	Erol Kılıç	Türk Yolu	TRT Hakkında Birkaç Söz.
31/5/1969	M. Şevket Eygi	Bugün	Rus Emperyalizmi ve Türkistan.
13/6/1969	M. Şevket Eygi	Bugün	Türkistan ve Özbekistan Amerika ve Rusya.
20/6/1969	M. Şevket Eygi	Bugün	Türkistan.
2/7/1969	Azatlık Rad.	B. Anadolu	Türkistan Şehitleri.
17/7/1969	İ. E. Darendelioğlu	B. Anadolu	Esir Milletler.
21/7/1969	Galip Erdem	B. Anadolu	Kızıl Çin Emperyalizmi.
21/7/1969	Tekin Erer	S. Havadis	Esir Milletler Haftası (4 tefrika)
22/7/1969	Galip Erdem	B. Anadolu	Neslimizin Ayıbı.
25/7/1969	Ergün Göze	Tercüman	İyimser mi, Kötümser mi?
27/7/1969	Reşit Mütüoğlu	Bugün	Mazlum Doğu Türkistan'ın Feryadı.
22/7/1969	Tekin Erer	S. Havadis	Bir Esmer Adam.
16/9/1969	Sabri Akdeniz	B. Anadolu	D. Türkistan Mültecileri ve Ho'nun Düşündürdükleri.
4/12/1969	Refik Özdek	Bugün	Türkistan Davası.
4/12/1969	Necdet Sevinç	B. Anadolu	Tarih Bizim Yüzümüze Tükürecektir.
7/1/1970	Raif Karadağ	B. Anadolu	Dünya Türklüğünün Kadri.
13/1/1970	Raif Karadağ	B. Anadolu	İsa Yusuf Bey ve 200 Dolar.
24/11/1970	Ergün Göze	Tercüman	İsa Yusuf Alptekin'i Düşünüyorum.
4/2/1970	Refik Özdek	Bugün	Avrupa'dan Gelişinde.
26/2/1970	Ahmet Kabaklı	Tercüman	Bir Lider.

TARİH	YAZARI	NEŞ. YER	MAKALENİN LİSTESİ
22/7/1970	Raif Karadağ	B. Anadolu	Esir Yurdum Türkistan.
23/7/1970	Ergün Göze	Tercüman	Esir Türkler.
26/7/1970	Adviye Fenik	S. Havadis	Esir Milletler
25/8/1970	Raif Karadağ	B. Anadolu	Yine Esir Türkler Meselesi.
1/9/1970	Ergun Göze	Tercüman	Hür Doğu Türkistan.
3/9/1970	Tekin Erer	S. Havadis	Sovyetlerde Müslümanlık.
9/9/1970	Ergun Göze	Tercüman	Hür Doğu Türkistan.
13/12/1970	M. A. Yörük	B. Anadolu	Milliyetçi Çin ile Açık Ko- nuşma.
13/12/1970	Y. Yalçiner	B. Anadolu	Yeni Bir Çinli Entrikası.
16/12/1970	Ergun Göze	Tercüman	Ya Boğ, Ya Koğ.
11/1/1971	M. A. Yörük	B. Anadolu	Türklerin Aldanma Devir- leri Geçmiştir.
12/1/1971	M. A. Yörük	B. Anadolu	Türkistanlı Kardeşlerimizin Protestosu.
13/1/1971	M. A. Yörük	B. Anadolu	Onlar Yalnız Allah'tan Korkmazlar.
13/1/1971	Necdet Sevinç	B. Anadolu	Doğu Türkistan Türkleri ve Amerikalar
15/1/1971	Başyazı	B. Anadolu	
15/1/1971	N. Sevinç	B. Anadolu	Bitmeyen Çile.
20/1/1971	Ergun Göze	Tercüman	Orada Bir Vatan Var.
31/1/1971	Ahmet Kabaklı	Tercüman	Dünya Türklüğü, Hür Dün- ya ve Biz.
1/2/1971	Ahmet Kabaklı	"	Doğu Türkistan Liderinin Seyahatleri.
5/3/1971	Ergun Göze	"	Çabuk İsmi Değişmeli.
22/7/1971	M. A. Yörük	B. Anadolu	Endonezya'nın İbret Alın- cak Jesti.
26/9/1971	Başyazı	B. Anadolu	Rus-Çin Gerginliği ve Do- ğu Türkistan.

3 — SOSYAL HİZMETLER :

Muhaceretteki hemşehrilerimiz, Anayurdundan binlerce kilometre uzakta, bir yandan vatan hasreti, bir yandan maddî sıkıntılar, bir yandan Anayurdunda yok edilmek tehlikesi ile karşı karşıya bırakılan yurttaşlarının bu hazin akıbetinden duyduğu ızdırıp ve bir yandan da bulunduğu yeni çevreye intibak hususunda karşılaşılan güçlüklerin kahredici tesirinden kurtulmaları, yetişme çağındaki çocuklarının eğitim ve öğretim meseleleri, hasta ve yardıma muhtaç olanların tedavi ve himayesi, başka ülkelere sığınmış yurttaşlarımızın Türkiyemize göçmen olarak kabulü halinde bunların Türkiye'ye gelişlerini müteakip kendilerine nezaret etmek, iş ve mesken teminine yardımcı olmak vs. hususlarındaki yardım ve dayanışmaların tamamına sosyal hizmetler diyoruz.

Cemiyetimizin maddî imkânlarının ne kadar kıt olduğu hepinizce ma'lumdur. Bu itibarla, sosyal yardım ve hizmetlerin ifası hususunda cemiyetimize düşen vazife yardımsever Türkiyeli kardeşlerimizden, bağlı bulunduğumuz T.G.M.D.F. vasıtasıyla sair yardım kaynaklarından temin edilen nakdî ve aynî yardımların tesbit edilen ihtiyaç sahiplerine intikalini kontrol ve tanzim etmek, yeni yardım kaynakları aramak ve değerlendirmektir. Ayrıca, hastaların tedavisi, dış ülkelerden tedavi, seyahat, ziyaret maksatlarıyla Türkiye'ye gelen hemşehrilerimizle lâıykı veçhile alâ-kadar olmak, iş arayan hemşehrilerimize iş yerlerinden iş temin etmek de bu kategoriye giren vazifelerimizdendir.

Arzu ettiğimizin çok altında olmakla beraber, sosyal hizmetler bağında gücümüzün çok üstünde başarılar temin ettiğimizi söyleyebiliriz. Tabii ki bu hizmetlerin ifasında Türkistan dostu hamiyetperver Türkiyeli kardeşlerimizin yardım ve alâkaları minnet ve şükranla anılmaktadır.

Bu vesile ile yegâne ümit kaynağımız, müşfik hükümetimize, hamiyetperver Türkiyeli iş adamlarımıza, Birleşmiş Milletler Mülteci Yüksek Komiserliğine, Dünya Kiliseler Teşkilâtı ve Birleşik Amerika Katolik Yardım Servisi'ne ve diğerlerine teşekkürleri bir borç biliriz.

a — *Türkiyemize Kavuşturduğumuz Mülteciler:*

1 — Müşfik hükümetimize müracaat ederek Hindistan'ın çok sıcak ve uzak bir köşesinde mahsur bir vaziyet içinde ikâmet etmekte olan 18 Doğu Türkistanlı mültecinin serbest göçmen olarak Türkiyemize gelmelerinin kabulünü temin ettik. Dünya Kiliseler Teşkilâtına müracaat ederek onların Hindistan'dan Türkiye'ye kadar uçak masraflarını sağladık.

2 — Yine hükümetimize müracaat ederek Doğu Türkistan'daki Kızıl

Çin mezaliminden kaçarak 1961 yılında Afganistan'a iltica eden 800 nüfus mültecilerimizden 234 kişinin Türkiyemize iskânlı göçmen olarak gelmeleri müsaadesini sağladık. Merkezi Cenevre'de bulunan Birleşmiş Milletler Mülteci Yüksek Komiserliği'ne müracaat ederek bunların uçak masraflarının karşılanmasını temin ederek, bunların 11.10.1965, 13.10.1965 ve 16.10.1965 tarihlerinde olmak üzere, Türkiye'ye getirilerek bir şanlı vatan ev, ocak, iş, güç sahibi olmalarını sağladık. Bunlar Ankara'ya geldikten sonra Hükümetimiz bunları Kayseri'ye sevk ederek, iâşe ve ibadetlerini temin etmek suretiyle 1,5 yıl besledi. Sonra her bir aileye güzel bir ev, her aileye 4000 TL. vermek lütfunda bulundu.

3 — Hükümetimizin şefkat ve yardımı ile Afganistan'da kalan mültecilerimizden 70 kişiyi 5.11.1967 yılında Türkiye'ye getirmeye muvaffak olduk. Bunların da uçak masraflarını, Birleşmiş Milletler Mülteci Yüksek Komiserliği sağladı. Hükümetimiz bunlara da 1,5 sene baktı. Ev verdi, yardım etmek lutfunda bulundu.

4 — 10.9.1969 yılı B. M. Mülteci Yüksek Komiserliği tarafından kiralanan uçak ile serbest göçmen olarak İstanbul'a gelen 88 kişilik mülteci kafilesi için Köyişleri Bakanlığı, Toprak İskân Genel Müdürlüğü ve İstanbul Vilâyeti Toprak İskân Müdürlüğüne müracaat ederek bunların meccani olarak Zeytinburnu Göçmenler Misafirhanesinde kalmalarını sağladık. Ankara Kızılay Genel Merkezine müracaat ederek bunların iâşe ve ibadetleri için 30.000 TL. yardım temin ettik. İstanbul Toprak İskân Müdürü sayın Türkistan dostu Mehmet Eken Bey'le, hayırhahlarımızdan, İstanbul valisi sayın Vefa Poyraz Beyefendiyi ziyaret ederek, bu zevatı yardımıyla meccani ve leyli olarak bu muhacirlerimizin çocuklarını yuva ve mekteplere yerleştirmeye muvaffak olduk. Bu muhacirlerimize de iş, yiyecek ve giyecek temin ettik.

b — *Muhacirlerimize Temin Ettiğimiz Yardımlar:*

İş adamlarımız ve diğer Türkistan dostlarımızdan temin ettiğimiz yardımlar.

1 — Hayırsever Türkistan dostu bir iş adamımız ve onun halefleri 1963 yılında mühacirlerimiz için 204 takım etbiselik, 1964 yılında 122 takım, 1965 yılında 228 parça 1966 yılında 317 takım elbiselik, 1967 yılında 342 takım elbiselik, 1968 yılında 228 takım elbiselik, 1969 yılında 310 takım elbiselik, 1970 yılında da 359 takım kumaş olmak üzere ceman 2110 takım kumaş yardımı yanında, 1971 yılında 308 fakir muhacir ve 15 talebemiz için 38.300 TL. yardımda bulunmuştur.

2 — Diğer bir hayırsever iş adamımız da çeşitli yıllarda ceman 189 takım elbiselik ve 4 top kumaş yardımında bulunmuştur.

3 — Yine bir hayırseverimizden 228 kişilik gıda maddesi yardım olarak temin edilmiştir.

4 — Yine bir hayırseverden alınan 4300 TL. yardım. Keşmir'den gelen işsiz muhacirlere dağıtılmıştır.

Katolik Yardım Servisinden Temin Olunan Yardımlar:

Türk Göçmen Mülteci Dernekleri Federasyonu aracılığı ile 1965 tarihinden 1969 tarihine kadar temin edilen yardımlar. 1965 yılında 27 kutu yağ, 5 çuval un, 3 çuval bulgur, 6 çuval ezme, 26 adet manto, 28 adet pantolon, 13 adet ceket, 48 parça çamaşır. 1966 yılında 6 çuval yulaf, 12 çuval un, 1 ton sütünzu, 1,5 balya yazlık, 1,5 balya kışlık giyim eşyası, 1800 kg. bulgur. 1967 yılında 6 çuval yulaf, 12 çuval un, 1 ton sütünzu, 3 balya yazlık ve kışlık giyim eşyası, 1800 kg. bulgur. 1968 yılında 6 çuval yulaf, 12 çuval un, 1 ton sütünzu, 3 balya yazlık ve kışlık giyim eşyası, 1800 kg. bulgur. 1969 yılında 5 çuval un, 1,5 ton ceseme, 1,5 balya kışlık, 1 balya yazlık giyim eşyası.

Cemiyetten Yapılan Yardımlar:

Cemiyetimiz fakir talebelerimizin tahsili için ve fakir yurttaşlarımızın geçim ihtiyacı olanlara toplam olarak 36.648 T.L. sosyal yardımda bulunmuştur. Suudî Arabistan'dan tedavi maksadıyla birçok hemşehrilerimiz Türkiye'ye gelmiş, bunlardan aşağıda isimleri yazılı hemşehri-lerimizi tedavi ve muayene ettirilmiştir.

- 1 — Muhammet Tursun Yakup
- 2 — Abdulkadir İbrahim
- 3 — İsmail İbrahim
- 4 — Yasin Eyyüp
- 5 — Abdülehet
- 6 — Muhammet İşan
- 7 — Abdurrahim Can
- 8 — Turdu Yahya
- 9 — Ruzi Kari
- 10 — Esadullah
- 11 — Hacı Sıddık
- 12 — Abdurrahim Koşmak
- 13 — İsmail Mahdum
- 14 — Hacı Ömer
- 15 — İbrahim Vasıl

- 16 — Abdullah Yakup
- 17 — Abdul Vahap
- 18 — Münevver Hanım
- 19 — Suat Hanım
- 20 — Fatma Hanım

Gönderdiğimiz Tebrikler:

Bir şükran ifadesi olarak Türkistan'ı hatırlatmak üzere her yıl ramazan ve kurban bayramları ve yeni yıl münasebetiyle güzel ve itinalı şekilde hazırlanan acıklı sözler yazılar, Türkistan büyüklerinin Türkistan'daki bazı tarihî abide ve manzaralarının 1933'te kurulan Doğu Türkistan cumhuriyet hükümetinin armasının resmini ve Türkistan haritasını, Türkistan ve Türkiye bayrağı bulunan tebrik kartları hazırlayıp devlet, hükümet reislerimize parti liderlerine, bakanlarımıza, ilim adamlarımıza ve Türkistan dostlarına gönderdik. Bunlardan da tebrik kartları ve müteşekkirlere ifade eden tebrik ve mektuplar aldık. Bilhassa Reiscumhurumuz Cevdet Sunay, her zaman telgrafla bize mukabelede bulundu. Bununla birlikte aynı şekilde Arapça, İngilizce, Türkistanca olarak hazırladığımız tebrik kartlarımızı müslim ve gayri müslim bütün dünya devlet ve hükümet reislerine millî ve siyasî liderlere, ileri gelen mühim şahsiyetlere, hariçteki Türkistanlılara, esir Türk ülkelerinin mücahitlerine gönderdik. Onlardan da karşılık olarak tebrik kartı aldık.

Şükran İfadesi:

Türkiye'deki Türkistan dostlarına her bir fırsatta ve her bir vesile ile şükran ve minnet hislerimizi, ifade etmeyi kaçınılmaz bir vazife telâkki ettiğimiz gibi, memleketlerinde bulunan Türkistanlı muhacirlere yardım ve kolaylıklar gösteren şahıslara şükran ve minnettarlığımızı arz etmek suretiyle, onların muhacirlerimize olan yardım ve alâkalarını takviye etmeye gayret ettik. Bu cümleden olarak Melik Faysal Hazretleri, B. M. Mülteci Yüksek Komiserliğinin Reisi Sadrettin Ağa Han, Pakistan devlet reisinin kerimesi Begum Nasin, damadı Prens Avranzip, Suudî Arabistan'ın bugünkü hac ve efkaf reisi Hasan Kutbi, Pakistan'a bağlı komşu Hunza Emirliğinin emiri General Cemal Han, Pakistan devletinin manevî kurucusu Muhammet İkbâl'in oğlu Dr. Cavit İkbâl, Türkiye'mize teşekkür ettikleri vakit, bazılarını havaalanında karşılamak, bazılarını ikametgâhlarında ziyaret etmek, bazılarını da hatıra hediyeler takdim etmek suretiyle, Türkistan muhacirlerine ve Türkistan dâvâsına gösterdikleri yardım, alâka ve sempati için şükranlarımızı ifade ettik.

NETİCE

Bu bir hesap verme işlemiydi. İmkânlarımızın ne olduğunu düşünmeden, daha doğru bir ifadeyle yok olan imkânlarla rağmen, azimli bir çalışmanın neticesi olarak neler yaptığımızı, yapabildiğimizi anlattık. Bir yandan imkân aradık bulduk. Bir yandan dâvâmızı tanıttık, kitlelere intikal ettirdik, bir yandan da mağdur ve mahrumiyetler içinde, bocalayan kardeşlerimizin ihtiyaçlarını temin ettik. Karşılaştıkları güçlükleri yendik.

Bu çalışma raporu, azmin karşısında her türlü güçlüklerin yenilebileceğini ispat etmektedir. Bu çalışma raporuna konu teşkil eden faaliyetlerimizin neticesinde Türkistanlı göçmenlerin, Türkiyeli kardeşlerimizin nezdindeki itibarları yükselmiş, Türkiye'deki ırkdaşlarımız Türkistanlılara bir göçmen nazarıyla değil, kendilerinden bir parça nazarıyla bakmışlar, daima yanı başlarında yer almışlardır. Ve bugün Türkiye'de Türkistanlılar sevilen, itimada lâyık, namuslu, dürüst, çalışkan ve milliyetçi Türkler olarak lâyık olduğu alâka ve sempatiye mazhar olmuşlardır.

Bundan sonraki faaliyetlerimizde, birlik ve beraberlik içinde daha çok ve daha müessir çalışmalar yapmak lâzımdır. Birlik ve beraberlik içinde ve anayurdumuzu; oradaki kardeş, akraba ve yurttaşlarımızı hiç bir an hatırdan çıkarmayarak, düşman unsurlara âlet olabilecek gaflet ve hıyanet erbabı, menfaatperestleri şiddetle aranızdan defedip, ilgili mercilere haber vererek, milliyetçi, vatanperver bir birlik olarak Türkistan dâvâsı yolunda başarılı çalışmalar yapılmaya devam edilmelidir.

Doğu Türkistan Göçmenleri
Cemiyeti Adına Başkan
İ. Yusuf Alptekin

Doğu Türkistan Göçmenler Cemiyeti'nin 5 Mart 1972 tarihinde yapılan Genel Kongresinde İdare Heyeti, Murakabe Heyeti ve Haysiyet Divanı'na seçilen asıl ve yedek azalar:

A) İdare Heyeti Azaları:

- 1 — İsa Yusuf Alptekin
- 2 — Hacı Osman Taştan
- 3 — Hamidullah Tarım
- 4 — Hacı Toktasen Tokay
- 5 — Nasreddin Babakurban
- 6 — Hacı Nurgocay Bahadır
- 7 — Munirittin Alemdar
- 8 — Abdulveli Can
- 9 — Vahit Pamir
- 10 — Hacı Kahraman Çakmak
- 11 — Taşpolat Bıçakçı
- 12 — Bahadırhan Batay
- 13 — Orazbay Erbaş

B) Murakabe Heyeti Azaları:

- 1 — Semican Akkun
- 2 — Mehmet Mekin
- 3 — M. Niyazi Turfan
- 4 — Abbas Kalkan
- 5 — Ramazan Çalışkan

C) Haysiyet Divanı Azaları:

- 1 — Ahmet Pahta
- 2 — Hacı İslâmbek Demir
- 3 — Ebeydullah Hatıpoğlu
- 4 — Ziya Can Ünalın
- 5 — Mehmet Ahunbay
- 6 — Abdülselâm Aykanat
- 7 — Ebütalip Gazi

Yedek Azalar:

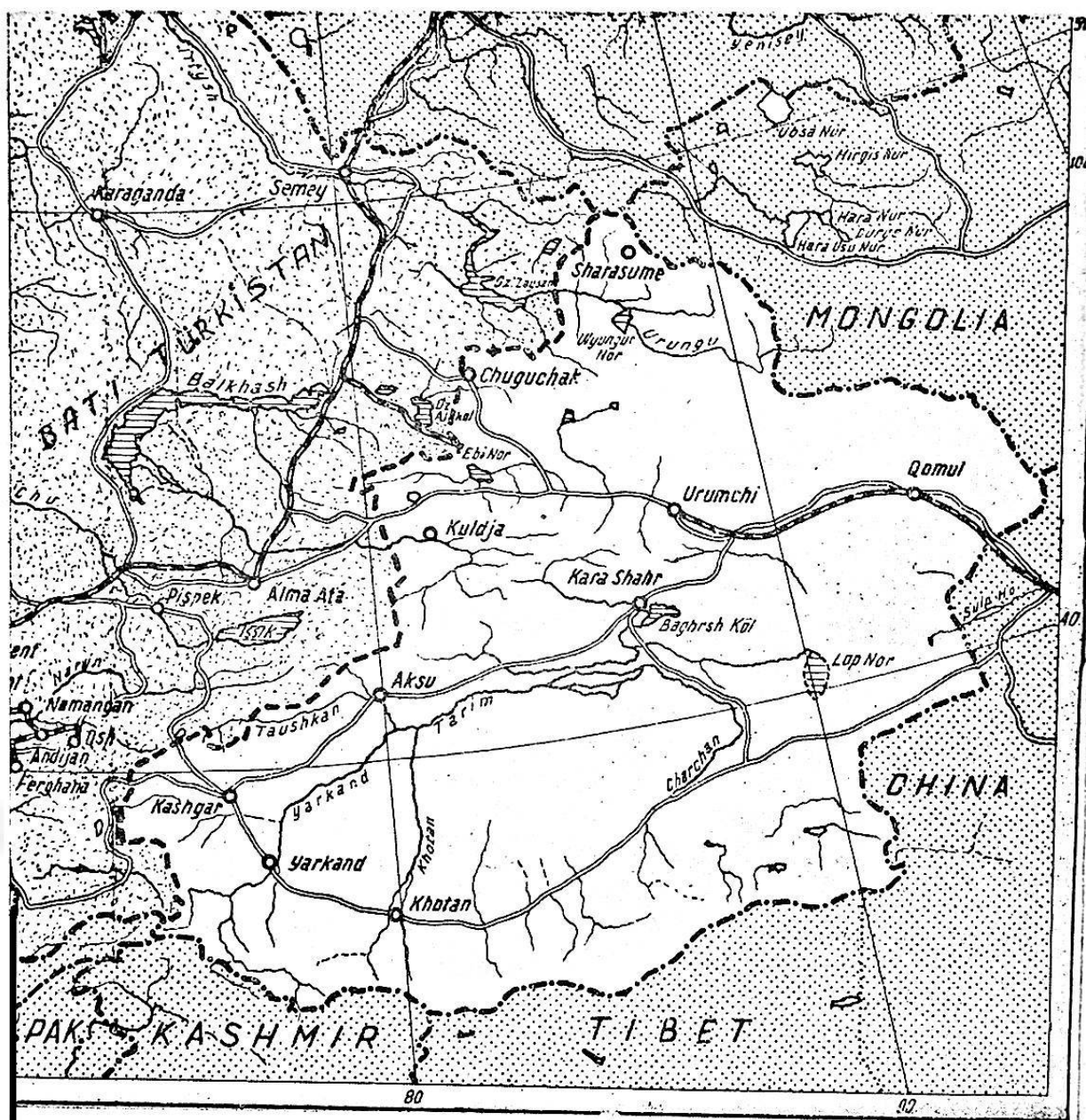
- 1 — M. Emin Ahunbay
- 2 — Hacı Zeki Teyci
- 3 — Abdulgaffar Karakaş
- 4 — Zaferali Kızılay
- 5 — Sayıt Ahmet Bozkurt
- 6 — Sultan Savaş
- 7 — Abdülrahim Turfan
- 8 — Abdülbekir Akyol
- 9 — Mahmut Rahmanoğlu
- 10 — Tursunbay Kubılay
- 11 — Ridvan Efendigil
- 12 — Azambay Şahin
- 13 — Ömerhan Pazar

Yedek Azalar:

- 1 — M. Musa Çalışkan
- 2 — Osman Can
- 3 — M. Emin Dağcı
- 4 — Yahya Köse
- 5 — Abdülniyaz Yolcu

Yedek Azalar:

- 1 — Abdülraşit Sancu
- 2 — Nursafa Engin
- 3 — Abdüllatif Kanat
- 4 — Adilbay Altınay
- 5 — Abdülhekim Artuş
- 6 — Bayınbay Güven
- 7 — Abdülreşit Gökdağ

DOĞU TÜRKİSTAN